

Vysídlený Pavlův Studenec se mění v místo setkávání Čechů a Němců

Česko-bavorský spolek přátelství a spolupráce, 24. 6. 2025

Násilné události 20. století znesvářily odvěké sousedy Čechy a Němce a vrazily mezi ně neprostupnou železnou oponu. Ačkoliv se hranice před více než 35 lety otevřela, stále v hlavách lidí zůstává. Na Tachovsku a v přilehlém bavorském regionu se ale rozhodli s tím něco dělat a proto letos již po druhé proběhne tichý letní festival Pavlův Studenec ožívá. Letní festival pro celou rodinu proběhne o víkendu 12. a 13. července v zaniklé obci Pavlův Studenec, která se tak stane místem přátelského setkání obyvatel obou národů.

Slunné louky porostlé vysokou trávou. Sem tam osamocený strom nebo menší hájek. Po staré mizející asfaltce občas projede cyklista nebo projde několik lidí s batohy na zádech. Místo, kam je to odkudkoliv z Čech daleko, začíná pozvolně lákat turisty. Přispívá k tomu nejen oblíbená Stezka Českem, která tudy prochází, ale také povědomí o pohnuté historii příhraničí, díky kterému objevuje zapomenutý kraj na hřebeni Českého lesa stále více lidí.

Paměť Českého lesa promlouvá

V Pavlově Studenci žilo na začátku 20. století zhruba 1400 obyvatel. Lidé zde obývali osady, samoty a ulice roztroušené po svazích u hranice Československa s Německem. Nechyběla zde škola, pošta, kostel, obchody nebo celnice. Vyhlášené byly místní zábavy a hostince, které navštěvovali lidé ze širokého okolí. Po druhé světové válce rozpoutané nacistickou mašinérií došlo k vyhnání původního obyvatelstva. Následně obec postupně zanikla. Dnes se zde nachází sutiny porostlé vzrostlými stromy, několik drobných kamenných památek, obnovený hřbitov a ve stínu kopřiv je možné snadno přehlédnout hlubokou studnu. Vše si bere příroda zpět.

Tam, kde se nedá zjistit nic konkrétního z pozůstatků v krajině, tam promlouvají historické mapy, dokumenty a zejména vzpomínky původních obyvatel: „Narodil jsem se v roce 1939 v Zadním Pavlově Studenci. Dům jsme měli nad potokem. Byla to chalupa s dřevěnými okny, kde babička pekla chleba. Když se z komína kouřilo, hned jsem běžel. Maminka musela do lesa, my zůstávali u prarodičů. V místnosti s námi byla kráva, pec, stůl.“ vzpomíná pamětník Ferdinand Zwerenz o svém dětství v Pavlově Studenci.

Vzpomínky pomáhají navrátit zapomenutá jména lidem na starých fotografiích, vracejí obrazy života v odlehlém koutě Českého lesa.

Proti proudu času na vlastní kůži

Vydejte se 12. a 13. července do Pavlova Studence a zažijte dotek historie na vlastní kůži. Zážitek, který se vám hluboce zapíše do paměti. Prohlídky zaniklé obce se zkušeným průvodcem doplní příběhy jednotlivých rodin, které budou vyznačeny v terénu přímo v místech, kde dříve stály jejich domy. Sami si budete moci promluvit s posledními žijícími pamětníky na společné besedě. Seznámíte se s historií a životem v pohraničí o kterém byste se jinde nedozvěděli.

Autentické dokumentární filmy Paměti národa v kinokavárně vás přenesou do života lidí, kteří si často ve 20. století prošli peklem, přišli o své blízké a o vše co měli. Přesto se se svým osudem dokázali vyrovnat a svůj příběh předat dál. „Na nádraží v Tachově nás naložili do dobytčích vagonů. Bylo nás tam dvacet, třicet. Maminky, děti, babičky. Vojáci stáli okolo a křičeli: ‚Jdete dobrovolně?‘ A my museli říct ‚ano.‘“ vzpomíná Anna Plobnerová.

Společné poznání historie jako cesta k přátelství

Ačkoliv je řada historických událostí pro jednu nebo druhou stranu bolestná, nemá sloužit k poukazování na viníky. „V regionu žijeme společně – Češi i Němci – historie našeho regionu je tedy společná a její poznání má zejména připomenout paměť naší krajiny. Nesmíme na osudy našich předků zapomínat. Chyby, které se v minulosti staly, nesmíme už nikdy opakovat, musíme se z nich poučit. Vnímám, že to s našimi bavorskými partnery vidíme stejně. Poznávání historie je zejména dobrým důvodem, proč se sejít a užít si spolu hezký čas.“ uvedl Matouš Horáček, hlavní organizátor a místopředseda Česko-bavorského spolku přátelství a spolupráce.

„Už minulý rok se ukázalo, jak důležité je se tu potkat a znovu Pavlovu Studenci vdechnout život. Za tuto iniciativu patří Česko-bavorského spolku přátelství a spolupráce opravdu velké poděkování. Právě oni s tou myšlenkou přišli a my jsme rádi, že jsme toho všeho součástí.“ říká nadšeně Alfred Wolf, předseda spolku Via Carolina – Goldene StraÙe.

Aneta Sklenářová z plzeňské pobočky Paměti národa dodává: „To, co se odehrává tady na Tachovsku v rámci cyklu Paměť Českého lesa, je výjimečné a pro tento region nesmírně důležité. Možnost setkávat se během jara a léta s lidmi přímo na místech, kde se příběhy odehrály, přináší silný rozměr porozumění minulosti. Výstavy a dokumentární filmy přibližují osudy pamětníků způsobem, který dokáže oslovit – často víc než samotný výčet historických faktů. Jsme moc rádi, že můžeme být součástí a pomáhat tuto paměť uchovávat a rozšiřovat o další natočené příběhy.“

Program pro celou rodinu

Festival by určitě nebyl tak pestrý, kdyby se věnoval pouze historickým tématům. Proto se organizátoři snaží a s letošním ročníkem přináší zcela nové prvky. Mimo již zmíněné kinokavárny, kde poběží celodenní program, bude festivalová vesnička obsahovat také tematické stánky Muzea Českého lesa, Agentury ochrany přírody, města Tachov a další. Zapomenout nesmíme ani na občerstvení, které samozřejmě přispěje k dobré náladě návštěvníků, tak jak bylo v Pavlově Studenci dobrým zvykem. Mezi stánky nebudou chybět ani dílničky pro děti nebo dětský koutek.

„Novinkou pro lepší náladu našich návštěvníků budou mikros scénky v dobových kostýmech ze začátku 20. století a následné divadlo, které pro nás zajišťují herci z divadelního spolku Komedyjanti z Tachova. K tomu nám zahraje přímo mezi návštěvníky bavorská kapela Tanzmusik. Chtěli bychom se tak více přiblížit atmosféře setkávání v Pavlově Studenci.“ vypočítává Lukáš Kosina, předseda Česko-bavorského spolku přátelství a spolupráce.

Jiří Kunc, ředitel plzeňské pobočky Paměti národa, poodhalil s úsměvem překvapení v podobě světelné instalace: „Mohu prozradit, že připravovaná světelná instalace doslova rozzáří několik zmizelých budov. Bude se jednat o vyvrcholení sobotního programu. Zároveň instalaci připravujeme tak, aby byla zajímavá i přes den.“

Pro návštěvníky bude také připravená oživená pozice pohraniční stráže nebo vycházkový okruh s doprovodnou hrou a komentovaná prohlídka přírody. A jedna specialita je připravená také pro milovníky piva.

V neděli ráno mohou návštěvníci zavítat i do sousedního Bärnau na tzv. Bergefst, tradiční slavnost konanou již od roku 1820 u kostela Spasitele Božího hned za hranicí. Jejím hlavním bodem je venkovní mše za doprovodu místní dechovky. „Před válkou se této slavnosti vždy účastnili i obyvatelé Pavlova Studence. Po mši a tradiční bavorské snídani se světská část s hudbou, tancem a veselím odehrávala na české straně v Pavlově Studenci. Byla to slavnost pro obyvatele z obou stran hranice konaná na obou stranách hranice. Tato myšlenka se nám moc líbí a rádi bychom na ni v budoucnu více navázali.“ sdělila Ida Pětioká, ze spolku Via Carolina – Goldene StraÙe.

Kempování a společný oheň

Pavlův Studenec leží na hlavní silnici z Tachova do Bärnau a organizátoři slibují naddimenzovaný prostor pro parkování přímo v areálu zaniklé obce nedaleko obnoveného hřbitova. Přesto lze doporučit také pěší procházku nebo výlet na kole. Zároveň bude připravený prostor pro kempování a lidé budou moci stanovat přímo u festivalové vesničky uprostřed CHKO na hřebeni Českého lesa, kde to jinak není možné. A ke správnému stanování samozřejmě patří také oheň. Takže pokud vlastníte nějaký hudební nástroj, tak neváhejte a připojte se k příjemnému letnímu večeru s písněmi, které se ponesou nad loukami zapomenuté vsi.

Partneři

Cyklus Paměť Českého lesa probíhá za spolupráce mnoha partnerů, kteří přispějí k realizaci organizačně, finančně nebo třeba lidským kapitálem. Hlavním pořadatelem a koordinátorem je Česko-bavorský spolek přátelství a spolupráce.

1. Česko-bavorský spolek přátelství a spolupráce
2. Via Carolina – Goldene StraÙe
3. Paměť národa
4. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Český les
5. Destinační společnost Český les
6. Plzeňský kraj
7. Město Tachov
8. Obec Obora
9. Obec Lesná
10. Obec Studánka
11. Město Bärnau
12. Muzeum Českého lesa v Tachově
13. Oberpfälzer Waldverein e.V. Zweigverein Georgenberg
14. MAS Zlatá cesta
15. Ski klub Zlatý potok
16. Divadelní spolek KOMEDYJANTI
17. Česko-německý fond budoucnosti

Další informace

Všechny podstatné organizační informace jsou v předstihu vyvěšovány na webu

<https://paulusbrunn.cbs-tbv.eu/> nebo na facebookové události

<https://www.facebook.com/events/482050808294387>. Přidejte se a vdechněte na jeden víkend opět život zaniklé obci Pavlův Studenec.